

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL ANTICORRUPTION
CENTRE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA**

Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/556 din 14.01.2025

La nr.381 din 17.12.2024

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (combaterea eficientă a fenomenului corupției electorale și aspectele conexe acestuia).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 5 (cinci) file.

Director

Digitally signed by Pinzari Alexandr
Date: 2025.01.14 15:26:59 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ

Alexandr PÎNZARI

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	60
"15"	01 2025
Ora	

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO25/10277 din 14.01.2025

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (combaterea eficientă a fenomenului corupției electorale și aspectele conexe acestuia)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este un grup de deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost publicat pe site-ul Parlamentului Republicii Moldova, cu anexarea notei de fundamentare, fiind asigurat accesul părților interesate la proiectul prenotat pentru a putea prezenta/expedia recomandări asupra acestuia.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei de fundamentare, proiectul are drept scop combaterea eficientă a fenomenului corupției electorale și aspectele conexe acestuia. În acest sens, autorul a precizat că, "[...] prezenta inițiativă legislativă are drept obiectiv realizarea în mod eficient și just a obiectivului autorităților Republicii Moldova de a preveni dezinformarea și a contracara informațiile false, în particular acelea care provin din țările care poartă războaie de agresiune ilegale și nejustificate împotriva altor state."

Analizând normele elaborate, s-a constatat că proiectul modifică Legea nr. 59/2002 privind activitatea specială de investigații, Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002, Legea nr.54/2003 privind contracararea activității extremiste, Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003, Legea nr.294/2007 privind partidele politice, Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, Codul electoral nr.325/2022, acte normative ce conțin reglementări relevante pentru combaterea eficientă a fenomenului corupției electorale și aspectele conexe acestuia.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesul public privind combaterea fenomenului corupției electorale și aspectele conexe acestuia.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota de fundamentare care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ;
- c) obiectivele urmărite și soluțiile propuse;
- d) analiza impactului de reglementare;
- e) compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE;
- f) avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ;
- h) modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent;
- i) măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ."

Nota de fundamentare a fost elaborată în conformitate cu exigențele de tehnică legislativă stabilite de art.30 al Legii nr.100/2017.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.d) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota de fundamentare trebuie să conțină „d) analiza impactului de reglementare".

Potrivit autorului, este inaplicabil impactul financiar și argumentarea costurilor estimative.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

- a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]
- c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]
- e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]
- f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;
- g) se evită tautologiile juridice;
- h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

În mare parte, textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

Însă, unele norme din proiect conțin formulări ambigue și astfel vor permite interpretări abuzive la aplicare, nefiind respectate în așa mod rigorile de tehnică legislativă, ale limbajului juridic (analiza detaliată a factorilor de risc și riscuri de corupție identificați în acest sens este prezentată în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție).

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul conține reglementări ce se referă la activitatea Agenției Servicii Publice, Curții Constituționale, Ministerului Justiției și Serviciului de Informație și Securitate, autorități publice implicate în procesul de verificare a partidului politic la etapa de înregistrare.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -

Art.1 pct.1 potrivit proiectului de lege

Art.1 – Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații [...], cu modificările ulterioare se modifică după cum urmează:

1. La articolul 19 alineatul (1) punctul 1) lit. a) după cuvintele „securității publice” se completează cu cuvintele „ precum și securității naționale”.

Obiecții:

Cu referire la completarea art.19 alin.(1) din Legea nr.59/2012 cu expresia „precum și securității naționale”, redacția în vigoare a legii amendate de proiect nu definește această sferă de activitate. Potrivit art.1 din Legea nr.618/1995, “[...] Prin securitatea statului se înțelege protecția suveranității, independenței și integrității teritoriale a țării, a regimului ei constituțional, a potențialului economic, tehnico-științific și

defensiv, a drepturilor și libertăților legitime ale persoanei împotriva activității informative și subversive a serviciilor speciale și organizațiilor străine, împotriva atentatelor criminale ale unor grupuri sau indivizi aparte". În această situație, pot apărea ambiguități în aplicarea legii de către subiecții activității speciale de investigații și Serviciul de Informații și Securitate, care dețin în prezent această competență.

Totodată, Legea nr.59/2012 nu definește noțiunile de „*criminalitate*” și „*ordine și securitate publică*”. Lipsa unor definiții esențiale într-o lege poate genera riscuri, cum ar fi:

- autoritățile care aplică legea sau instanțele de judecată pot interpreta termenii în moduri diferite, ceea ce poate duce la o aplicare neuniformă a legii;

- poate apărea litigii, deoarece părțile implicate (atât autoritățile, cât și cetățenii) vor solicita clarificări cu privire la aplicarea legii, iar instanțele vor fi obligate să interpreteze aceste noțiuni, ceea ce poate duce la soluții eronate.

Prin urmare, o definiție clară a termenilor și noțiunilor într-o lege este esențială pentru a preveni aceste riscuri și pentru a garanta o aplicare corectă și echitabilă a normelor juridice.

Nu putem omite faptul că, în absența unor definiții clare, legea ar putea să nu fie în conformitate cu tratatele internaționale sau cu standardele Uniunii Europene, ceea ce ar putea expune statul la riscuri legate de nerespectarea angajamentelor internaționale.

Recomandări:

Recomandăm uniformizarea în textul Legii nr.59/2012 a expresiei „*ordine și securitate publică*”, deoarece aceasta este utilizată la art.19 alin.(1) pct.1) lit a), dar nu se regăsește în domeniul de reglementare la art.1 și în sarcinile activității speciale de investigații, specificate exhaustiv la art.2 lit.d).

Astfel, propunem următoarele modificări:

1. La art.1 alin.(1) cuvintele „*al asigurării ordinii publice*” de a substitui cu cuvintele „*al asigurării ordinii și securității publice*”.

2. La art.2 lit.d) cuvintele „*care ar putea periclita ordinea publică*” de a substitui cu cuvintele „*care ar putea periclita ordinea și securitatea publică*”.

Factori de risc:

- Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect
- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive

Riscuri de corupție:

- Generale

- 2 -

Art.1 pct.2 potrivit proiectului de lege

Art.1 – Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații [...], cu modificările ulterioare se modifică după cum urmează: [...]

2. La articolul 27 alineatul (3) se abrogă.

Obiecții:

Analizând modificările propuse la art.27, prin abrogarea alin.(3), se remarcă că această propunere ar provoca unele riscuri din considerentul că dispar limitele aplicării măsurilor speciale de investigații autorizate de către judecător, ori acest fapt poate crea ingerințe grave în cazul aplicării pentru cazuri ușoare a unor instrumente cu un grad înalt de ingerință.

În acest context, propunem completarea art.27 alin.(3) cu prevederi care stabilesc necesitatea de a obține informații în scopul identificării, prevenirii și depistării criminalității organizate, actelor de corupție, a actelor conexe corupției și a faptelor coruptibile, spălării banilor și finanțării terorismului.

Activitățile de investigare, în special în domenii sensibile precum criminalitatea organizată sau corupția, pot implica riscuri semnificative pentru securitatea ofițerilor de investigație și colaboratorilor confidențiali. Aceste persoane pot deveni ținte ale atacurilor fizice, intimidărilor sau represaliilor din partea infractorilor. În mod similar, colaboratorii confidențiali, care furnizează informații valoroase în schimbul unui grad de anonim, pot fi expuși pericolelor de a fi identificați și vizați. Protejarea lor este esențială pentru buna desfășurare a procesului de investigare. Asigurarea unui cadru normativ care protejează securitatea acestor persoane va spori încrederea acestora în autorități și va încuraja colaborarea. Fără garanția protecției, ofițerii și colaboratorii confidențiali pot deveni reticenți să participe la activități de investigare.

Diverse organisme internaționale, cum ar fi Organizația Națiunilor Unite sau Uniunea Europeană, recomandă statelor să adopte măsuri clare pentru protecția agenților publici și a celor care acordă suport autorităților competente în prevenirea și combaterea criminalității (ofițerilor de investigație, colaboratorilor confidențiali etc).

În cadrul Convenției Europene de Combatere a Corupției (1999) este prevăzută necesitatea de a proteja persoanele care furnizează informații despre acte de corupție sau care sunt implicate în anchete de corupție. Protecția acestora este esențială pentru prevenirea intimidării și pentru asigurarea unui proces de investigare corect și transparent.

În acest context, o legislație națională care asigură protecția acestor persoane ar putea consolida poziția țării în fața altor state și ar întări angajamentele internaționale asumate.

Criminalitatea organizată și infracțiunile asociate (corupția, spălarea banilor și terorismul) au evoluat semnificativ și sunt tot mai sofisticate. Aceste activități ilegale se desfășoară de obicei la scară internațională și folosesc tehnologii avansate pentru a masca urmele activităților lor. În consecință, metodele tradiționale de investigație nu oferă eficiența necesară pentru a detecta și combate aceste crime.

Măsurile speciale de investigație, cum ar fi interceptările de comunicații, supravegherea video și analiza datelor financiare, sunt esențiale pentru a identifica rapid și corect aceste activități ilegale și pentru a preveni răspândirea lor. Extinderea prevederilor legale în domeniul obținerii informațiilor privind criminalitatea organizată, actelor de corupție etc. va crea un cadru legislativ integrat, capabil să răspundă eficient și rapid la noile realități, având în vedere dinamica fenomenelor infracționale.

De notat că, legea națională privind criminalitatea organizată trebuie să funcționeze în mod consecvent cu alte legi naționale existente privind aspectele conexe.

Fenomenul criminalității transnaționale, inclusiv corupția, spălarea banilor și finanțarea terorismului, necesită o colaborare internațională. Prin completarea legii cu un temei solid pentru astfel de măsuri, autoritățile din R. Moldova vor putea să coopereze mai eficient cu alte state în combaterea criminalității organizate transnaționale, iar legea va deveni mai eficientă pentru protejarea securității naționale, asigurarea unui stat de drept și respectarea standardelor internaționale în domeniul drepturilor omului și al luptei împotriva corupției și crimei organizate

În concluzie, prin stabilirea unor temeuri clare în lege, cetățenii vor fi conștienți că statul dispune de instrumente adecvate pentru a menține ordinea și securitatea publică, respectând în același timp drepturile fundamentale. Or, legea trebuie să asigure transparență și mecanisme de control, garantând că măsurile speciale sunt implementate doar în condiții strict reglementate de lege.

Recomandări:

Recomandăm excluderea modificărilor propuse de proiect la art.1 pct.2 de abrogare a alin.(3) din art.27.

În consecință, se propune completarea proiectului cu modificări la art.27, prin adăugarea alin.(3) cu lit.c) care va avea următorul cuprins: „c) necesitatea de a obține informații în scopul identificării, prevenirii și depistării criminalității organizate, actelor de corupție, a actelor conexe corupției și a faptelor coruptibile, spălării banilor și finanțării terorismului;”.

De asemenea, se propune ca prevederile lit.b) din alin.3) al art.27 să fie ajustate la redacția în vigoare a art. 19 alin.(1) pct.1) lit.b), și anume „punerii în pericol a securității ofițerului de investigații, a investigatorului sub acoperire, a colaboratorului confidențial sau a membrilor familiilor acestora, a martorilor și a altor participanți la procesul penal.”

Totodată, în cazul efectuării modificărilor propuse la art.27 alin.(3), se impune necesitatea de a se completa și art.19 alin.(1) cu pct.4) care va avea următorul cuprins: „4) necesitatea de a obține informații în scopul identificării și prevenirii criminalității organizate, actelor de corupție, a actelor conexe corupției și a faptelor coruptibile, spălării banilor și finanțării terorismului.”

Factori de risc:

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Lacună de drept
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative
- Lipsa/insuficiența mecanismelor de supraveghere și control (ierarhic, intern, public)

Riscuri de corupție:

- Generale

- 3 -

Art.III pct.1 potrivit proiectului de lege

Art.III - Legea nr.54/2003 privind contracararea activității extremiste [...], se modifică după cum urmează:

1. Articolele 6 și 7 vor avea următorul cuprins:

„Articolul 6. Răspunderea asociației obștești sau religioase ori a unei alte organizații pentru desfășurarea activității extremiste [...]

(2) În cazul în care în activitatea asociației obștești sau religioase ori a unei alte organizații, inclusiv în activitatea a cel puțin unei subdiviziuni teritoriale sau a unei alte subdiviziuni a acesteia, se depistează fapte ce denotă extremism, aceasta poate fi lichidată forțat, prin hotărâre judecătorească, la cererea Ministerului Justiției ori a Procurorului General sau a procurorilor subordonați acestuia. Examinarea cererii de lichidare forțată ține de competența Curții de Apel Chișinău și se realizează într-un termen care nu va depăși 3 luni. [...]

(4) Instanța de judecată poate oferi asociației obștești sau religioase ori unei alte organizații posibilitatea să înlăture, în termen de până la 1 lună, încălcările invocate în cererea de lichidare forțată.

Obiecții:

Cuvântul „poate” este ambiguu și creează o marjă de discreție în aplicarea normei, ceea ce permite factorilor de decizie de a utiliza formulările permissive ale competențelor sale în mod subiectiv, evitând astfel îndeplinirea obligațiilor ce le revin.

În acest caz, caracterul relativ al acestor prevederi, generează un impact negativ la lichidarea asociației obștești sau nu ori să ofere sau nu acesteia sau unei alte organizații posibilitatea să înlăture încălcările invocate în cererea de lichidare forțată. Asemenea discreții pot fi folosite în mod abuziv de către subiecții responsabili de implementare de a obține recompense necuvenite pentru a fi determinat să nu își exercite atribuțiile în modul corespunzător.

Recomandări:

În vederea asigurării coerenței, stabilității și predictibilității normelor juridice, se recomandă revizuirea/excluderea cuvântului „poate”, astfel încât să fie excluse oportunitățile de manifestare a comportamentului discreționar de către responsabilii de aplicare a acestei norme.

Factori de risc:

- Temeiuri neexhaustive/ambigui/subiective pentru refuzul sau inacțiunea entității publice
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative
- Stabilirea unui drept al entității publice în loc de o obligație

Riscuri de corupție:

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - corupere activă
 - dare de mită
 - corupere pasivă
 - luare de mită
 - conflict de interese și/sau favoritism
- Legalizarea actelor de:
 - abuz de serviciu
 - depășire a atribuțiilor de serviciu

- 4 -

Art.V pct.3, 4 potrivit proiectului de lege

Art.V - Legea nr. 294/2007 privind partidele politice [...], se modifică după cum urmează: [...]

3. La articolul 21:

alineatele (2) și (3) vor avea următorul cuprins: [...]

(3) În cazul constatării acțiunilor menționate la alin. (1), Ministerul Justiției poate solicita instanței de judecată inclusiv dispunerea limitării activității partidului politic pe perioada examinării cauzei, până la pronunțarea în fond, prezentând în acest sens argumentele ce atestă gravitatea încălcărilor admise de către partidul politic respectiv și existența pericolului iminent de producere a unor consecințe iremediabile prin desfășurarea în continuare a activității acestuia. În acest caz, instanța de judecată decide în termen de 24 de ore cu privire la limitarea activității partidului politic până la soluționarea cauzei în fond printr-o încheiere susceptibilă de recurs, fără citarea participanților la proces. Dacă consideră necesar, instanța de judecată citează părțile pentru audiere în privința temeiniciei cererii de suspendare. [...]

alineatul (8) se completează la final cu textul „ , cu excepția cazurilor când limitarea activității partidului politic se solicită pentru comiterea unor încălcări grave ale legii, astfel cum sunt prevăzute la alin. (3)”.

4. Articolul 22 se completează cu alineatul (2¹), cu următorul cuprins:

„(2¹) În cazul în care dizolvarea partidului politic se solicită pentru temeiurile prevăzute la alin. (2) lit. b) și d), Ministerul Justiției poate solicita instanței de judecată dispunerea limitării activității partidului politic pe perioada examinării cauzei, până la pronunțarea în fond. Prevederile art. 21 alin. (3) se aplică în modul corespunzător.”.

Obiecții:

Analizând normele precitate, acestea sunt formulate ambiguu și vor crea situații confuze la aplicate în ceea ce privește următoarele aspecte.

Primo, utilizarea cuvântului „poate” în textul propus la art.21 alin.(3) este ambiguu și creează o marjă de interpretare, fără a specifica în mod clar motivele care justifică aplicarea normei. În acest caz, caracterul relativ al acestor prevederi, lasă la discreția Ministerului Justiției de a solicita sau nu instanței de judecată inclusiv dispunerea limitării activității partidului politic pe perioada examinării cauzei, până la pronunțarea în fond.

Un alt aspect, în analiza normei menționate, aceasta nu oferă o claritate privitor la situațiile în care

participanții la proces vor fi citați pentru audiere în privința cererii de limitare sau dacă cauza va fi examinată fără citarea acestora. În acest sens, drept exemplu, se remarcă situațiile stabilite de art.362 al Codului de procedură penală, potrivit căruia în caz de neprezentare a uneia din părți la ședința de judecată, instanța, ascultând opiniile părților prezente asupra acestei chestiuni, decide în modul prevăzut de dispozițiile respective ale capitolului I din prezentul titlu.

În același timp, referitor la utilizarea expresiei "cererii de suspendare" din textul normei analizate, aceasta este redată confuz, lăsând să se creadă că se referă la o procedură diferită de cea reglementată prin proiectul de lege expertizat, care prevede limitarea activității partidului politic, nu suspendarea. Proiectul nu include norme referitoare la suspendarea activității partidului politic.

De asemenea, se evidențiază faptul că redacția propusă pentru alin.(8) al art.21 va crea confuzii la aplicare cu privire la "încălcările grave ale legii". În acest sens, trimiterea la alin.(3) al aceluiași articol este defectuoasă, deoarece norma respectivă nu enumeră exhaustiv lista acestor "încălcări grave ale legii", ceea ce la aplicare va crea situații confuze în acest sens, iar ca urmare aplicarea discreționară a normei.

Recomandări:

În vederea asigurării coerenței, stabilității și predictibilității normelor juridice, se recomandă revizuirea/excluderea cuvântului „poate”, astfel încât să fie excluse oportunitățile de manifestare a comportamentului discreționar de către responsabilii de aplicare a acestor norme.

La fel, se recomandă completarea proiectului cu norme privind situațiile în care participanții la proces vor fi citați de către instanța de judecată pentru audiere în privința cererii de limitare a activității partidului politic.

Cu referire la utilizarea cuvântului "suspendare", se propune substituirea acestuia cu cuvântul "limitare".

Un alt aspect, se recomandă enumerarea exhaustivă a încălcărilor grave ale legii care vor constitui temei pentru Ministerul Justiției de a depune o cerere la instanța de judecată pentru a dispune limitarea activității partidului politic.

Factori de risc:

- Norme de trimitere defectuoase
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Utilizarea neuniformă a termenilor
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative

Riscuri de corupție:

- Generale
- Legalizarea actelor de:
 - abuz de serviciu
 - depășire a atribuțiilor de serviciu

- 5 -

Art.VII pct.2 potrivit proiectului de lege

Art.Vii - Codul electoral [...], se modifică după cum urmează: [...]

2. Articolul 53 se completează cu alin.(1/1) cu următorul cuprins:

„ (1/1) În limita plafonului stabilit la alin.(1) se includ și donațiile sub formă de proprietăți, bunuri, servicii gratuite sau în condiții mai avantajoase decât valoarea comercială sau de piață.”.

Obiecții:

Analizând formularea propusă pentru art.53 alin.(1/1) în coroborare cu textul actual al alin.(1) din același articol, se vor genera situații neclare în ceea ce privește modalitatea de transfer a proprietăților, bunurilor și serviciilor în contul specificat cu mențiunea "Fond electoral/destinat grupului de inițiativă", având în vedere că acestea nu reprezintă mijloace financiare și, prin urmare, nu pot fi transferate în contul respectiv. Respectiv, este neclar raționamentul autorului în acest caz.

Recomandări:

Reconsiderarea prevederilor propuse pentru art.53 alin.(1/1).

Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> • Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive • Norme irealizabile 	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> • Generale
--	--

- 6 -

Art.VIII potrivit proiectului de lege

Art.VIII - Articolul 17 alin. (4) din Codul serviciilor media audiovizuale nr.174/2018 [...], se completează cu litera c) cu următorul cuprins:

"c) furnizorii de servicii media nu vor difuza, iar distribuitorii de servicii media nu vor retransmite programe audiovizuale ce provin din state care poartă războaie de agresiune ilegale și nejustificate împotriva altor state, fapte constatate și condamnate prin hotărâri ale Parlamentului sau prin legi de raliere a Republicii Moldova la sancțiuni internaționale."

Obiecții:

Astfel, norma propusă se impune a fi exclusă din proiect pentru a nu admite incertitudini în aplicare, deoarece reglementări similare se conțin în art.17 alin.(4) lit.a) al Codului serviciilor media audiovizuale, iar o dublare a acestorași norme nu este necesară. Potrivit art.17 alin.(4) lit.a) din codul citat, *"În vederea protejării spațiului audiovizual național și asigurării securității informaționale furnizorii de servicii media nu vor difuza, iar distribuitorii de servicii media nu vor retransmite programe audiovizuale de televiziune și de radio cu conținut informativ, informativ-analitic, militar și politic care au fost produse în alte state decât statele membre ale Uniunii Europene, Statele Unite ale Americii, Canada și statele care au ratificat Convenția europeană privind televiziunea transfrontalieră, cu excepția filmelor și a emisiunilor de divertisment care nu au un conținut militarist."*

Recomandări:

Recomandăm excluderea art.VIII din proiect.

Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> • Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative 	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> • Generale
--	--

IV. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de un grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova și are drept scop combaterea eficientă a fenomenului corupției electorale și aspectele conexe acestuia.

Proiectul modifică Legea nr. 59/2002 privind activitatea specială de investigații, Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002, Legea nr.54/2003 privind contracararea activității extremiste, Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003, Legea nr.294/2007 privind partidele politice, Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, Codul electoral nr.325/2022, acte normative ce conțin reglementări relevante pentru combaterea eficientă a fenomenului corupției electorale și aspectele conexe acestuia.

Proiectul promovează interesul public privind combaterea fenomenului corupției electorale și aspectele conexe acestuia.

Cu toate acestea, în urma analizei proiectului de lege, se constată că normele propuse denotă unele carențe, manifestate prin utilizarea expresiilor *"precum și securității naționale"*, *"cererii de suspendare"* ce vor genera riscuri în aplicare, dispariția limitelor aplicării măsurilor speciale de

investigații autorizate de către judecător, folosirea cuvântului "poate" ce va permite factorilor de decizie de a utiliza formulările permissive ale competențelor sale în mod subiectiv, lipsa unor norme clare privind situațiile în care participanții la proces vor fi citați pentru audiere în privința cererii de limitare sau dacă cauza va fi examinată fără citarea acestora, nu se enumeră exhaustiv lista "încălcărilor grave ale legii", ceea ce la aplicare va crea situații confuze în acest sens, iar ca urmare aplicarea discreționară a normei. La fel, proiectul va genera confuzii în aplicarea normelor referitoare la normele ce modifică art.17 al Codului serviciilor media audiovizuale prin dublarea unor norme în vigoare.

Prin urmare, proiectul de decizie conține factori de risc și riscuri de corupție, fiind recomandabil revizuirea acestuia prin prisma obiecțiilor și recomandărilor prezentate în prezentul raport de expertiză anticorupție.

14.01.2025

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Xenia VAMEȘ, Inspector principal

Digitally signed by Vameș Xenia
Date: 2025.01.14 11:30:34 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

